

ریشه در خاک

مگزینة اشعار

فریدون مشیری

انتشارات سرواژه

ریشه در خاک

تو ده این پیشه جنگ نشسته روزی کوچ خرابی کرد
 نگاشت تیغ و دوسرود بخت
 ریش را خارخار آهیدی سخت لذت
 غم این نابسانی بر دوش و دست را ز تن بر دست
 تو با چشمان خرابی که روزی چشم چو پاش شادی بود
 بگریست در پیش بر لب بیگانه
 خرابی رشت

* تو با خون جگر این جنگل برآمده را رنگ درخت ادوی
 تو با رست تنی با آن چه توان میانی کی در خادوی
 تو را که چون لذت این خاک - دل رنگند از جان است
 تو را با بنگر بگر این چمن پیله چنان است
 * تو را این برقصه گستر می هم می باران
 تو را این خشکسالی ای ای لودی
 تو را که در غمزه رنگش باران
 تو را تودر خمودان ز باخته

تو را هم در شرم نشان ، بگری می غمیل زانی بسته کند
 * تو با پیشانی پاک نجیب خلیل
 که در آن سینه گنجم دار
 طبع با شکوهش خورنده ذرات خورشید است
 تو با آن گز ای خورشید از آفت رشت
 تو با آن جبراه خورشید از آتش نیرت
 در ریشش من و او از در صد عام خورشید است

زیرین

فهرست

تشنهٔ توفان

- ۱۹ ..... فال حافظ
- ۲۱ ..... مادر
- ۲۳ ..... آسمان
- ۲۶ ..... آواره
- ۲۸ ..... کاروان
- ۳۰ ..... کیمیا
- ۳۱ ..... یادگار او
- ۳۳ ..... تنها میان جمع
- ۳۶ ..... آتش
- ۳۹ ..... نیافته

گناه دریا

- ۴۳ ..... ای امید ناامیدی‌های من
- ۴۵ ..... آتش پنهان

۴۸.....	پرستو.....
۵۰.....	آفتاب‌پرست.....
۵۲.....	آسمان کبود.....
۵۵.....	دروازه طلایی.....
۵۷.....	گل خشکیده.....
۵۹.....	اسیر.....
۶۲.....	غروب نابهنگام.....
۶۳.....	مکتب عشق.....

ابر و کوچه

۶۷.....	در ایوان کوچک ما.....
۷۱.....	دشت.....
۷۴.....	ماه و سنگ.....
۷۶.....	ناقوس نیلوفر.....
۷۸.....	سرو.....
۸۳.....	ابر.....
۸۶.....	بهار می‌رسد، اما.....
۸۸.....	جادوی سکوت.....
۹۰.....	خار.....
۹۲.....	کوچه.....

بهار را باور کن

۹۹.....	ستوه.....
۱۰۲.....	بهت.....
۱۰۵.....	چراغی در افق.....
۱۰۷.....	بگو، کجاست؟.....
۱۱۰.....	دیگر زمین تهی‌ست.....
۱۱۵.....	سرود گل.....
۱۱۹.....	اشکی در گذرگاه تاریخ.....
۱۲۲.....	آخرین جرعه این جام.....
۱۲۶.....	خوشه اشک.....
۱۳۰.....	چتر وحشت.....
۱۳۴.....	کوچ.....
۱۴۰.....	سوقات یاد.....
۱۴۴.....	کدام غبار...؟.....
۱۴۶.....	طومار و تلاش.....
۱۵۰.....	نماز شکایت.....

از خاموشی

۱۵۷.....	گلبانگ.....
۱۵۹.....	رنج.....
۱۶۱.....	تاریک.....
۱۶۳.....	تو نیستی که ببینی.....

۱۶۷	بهمن
۱۶۹	راه
۱۷۲	پس از غروب
۱۷۵	راز
۱۷۷	یک گل بهار نیست
۱۸۲	دیگر در من
۱۸۶	اوج
۱۸۸	فریاد
۱۹۱	عمر ویران
۱۹۵	دام خاک
۱۹۷	شکوه رُستن
۲۰۰	نخجیر
۲۰۲	فریادهای سوخته
۲۰۶	حلول
۲۰۹	با تمام اشکهایم
۲۱۲	تنگنا

ریشه در خاک

۲۱۵	نیایش
۲۱۸	آفتاب و کُل
۲۲۰	رستاز فریاد

۲۲۳	تشنه در آب
۲۲۷	بسته
۲۲۹	یک نفس تازه
۲۳۱	غیر از مهر تو
۲۳۳	در عن جهان خوب
۲۳۷	ریشه در خاک
۲۴۰	امیرکبیر
۲۴۳	بادبان بر کوه
۲۴۵	درخت و پولاد
۲۴۸	در آیینۀ اشک
۲۵۲	از ما با گذشت یاد کنید
۲۵۴	چهره ایران زمین
۲۵۶	پارسی
۲۵۹	صدهزاران جان
۲۶۱	یادآوران
۲۶۳	کودکان و درختان
۲۶۵	ناتمام

مروارید مهر

۲۶۹	شب‌ها که می‌سوخت
۲۷۱	از ژرفای آن غرقاب

۲۷۲	در هاله شرم
۲۷۵	دلی از سنگ می خواهد
۲۷۶	مرگ در مرداب
۲۷۷	در بلندی های پرواز
۲۷۸	دریا و خورشید
۲۷۹	خواب، بیدار
۲۸۱	نیلوفرستان
۲۸۶	مروارید مهر
۲۸۸	شعبده
۲۹۰	پس از مرگ بلبل

آه، باران

۲۹۵	با درخت
۳۰۱	هاله هول
۳۰۲	از نور حرف می زنم
۳۰۶	آب باریک
۳۰۹	کشمیر
۳۱۴	با سادگان صبور
۳۱۸	فرود
۳۲۳	از دور دست خواب رهایی
۳۲۵	تا سراپرده شیرین شکر

۳۲۹	بر شانه های تو
۳۳۰	کمال الملک
۳۳۲	تنها، باد

از دیار آشتی

۳۴۱	نسیمی از دیار آشتی
۳۴۶	می توانستی کاش
۳۵۱	ارغوان
۳۵۴	در تماشاخانه دنیا
۳۵۹	نگاهی، یک جهان فریاد
۳۶۴	پنجاه و هشت ثانیه پندار
۳۶۹	از چشمه تا دشت
۳۷۱	در این اتاق کوچک
۳۷۴	شیرشکاران
۳۷۶	روح سحر
۳۷۹	نخستین نگاه

با پنج سخن سرا

۳۸۷	خروش فردوسی
۳۹۴	پیام آور بیداری
۴۰۴	نظامی

همراه آفتاب ۴۱۶

حافظ ۲۲۳

لحظه‌ها و احساس

از اوج ۴۳۳

سرود ۴۳۵

از صدای سخن عشق ۴۳۷

هر که با ما نیست ۴۳۹

ای وای شهریار! ۴۴۰

آیا برادرانیم؟ ۴۴۶

حرف طرب‌انگیز ۴۴۸

مثل باران ۴۴۹

بهاری پر از ارغوان ۴۵۰

هیچ و باد ۴۵۲

ناکهان جوانه می‌کند! ۴۵۴

دل تنگ! ۴۵۶

در بیشه‌زار یادها ۴۵۸

ترنم رنگین ۴۶۱

زبان بی‌زبانان ۴۶۳

آواز آن پرنده غمگین

ناسازگار ۴۶۹

آواز آن پرنده غمگین ۴۷۱

تاج سر آفتاب ۴۷۵

بر صلیب ۴۷۷

زمین و آدمی ۴۸۰

کو... کو...؟ ۴۸۶

شب آخر ۴۸۹

سمفزار ۴۹۱

پرندگان باغ‌های نور ۴۹۳

کلبانک‌رهایی ۴۹۵

دست‌های پُر گل‌انداین شاخه‌ها ۴۹۷

آشتی ۵۰۰

با قلم ۵۰۱

بوسه و آتش ۵۰۲

جهانِ شگفتی ۵۰۵

تا صبح تابناک اهورایی

مهربان، زیبا، دوست ۵۱۱

ستون سهند ۵۱۳

رگبار بی‌امان ۵۱۶

راهیان مهر ۵۲۱

خبر ۵۲۴

غروب	۵۲۸
روح باران را بگو	۵۳۰
شهنامه چه می‌گفت	۵۳۲
شهر	۵۳۶
گرمای عشق	۵۳۹
کلبانگ جهانتاب	۵۴۱
با کاروان صبح	۵۴۳
آوازهای شاد	۵۴۶
ستاره و	۵۴۷
در دشت آسمان	۵۴۹

یادداشت

فریدون مشیری، اندیشمند و شاعر توانا. با پنجاه سال تلاش پیگیر در ادبیات ایران. برای ترویج انسانیت و فرهنگ بهتر زیستن نزدیک به دو سال است که از میان ما رفته است.

او که همیشه در شعرش حفظ ارزش‌های نیکی و مهر را به ارمغان آورده است، همواره با این جهان‌بینی که می‌توان دوست داشت و بهتر بود پیام خود را با مضامین گوناگون در قالب شعرهایش با کلامی ساده و روان سروده، و چاره نجات بشریت را در طی توجه دادن مردم به نگرشی واقع‌بینانه، با فکر کردن و تلاشی عاشقانه در زندگی با ترک کینه‌ها، و همیشه با امیدواری می‌داند.

کتابی که پیش‌رو دارید گزینه‌ای بوده است از اشعار منتخب پنج کتاب و همچنین بخشی با نام تازه‌ها (چاپ اول ۱۳۶۲ - چاپ دوازدهم ۱۳۷۸). اکنون بنظر می‌رسد در چاپ جدید کتاب، این گزینه باید مجموعه‌ای از شعرهای دیگر شاعر را که از آن سال به بعد انتشار یافته است، نیز دربرداشته باشد. همچنین برای گردآوری در کلیات و افزودن گزینه‌های دیگر به آن، برگزیدن نامی برای بخش تازه‌ها که در سال ۱۳۶۲ چاپ شده

بود ضروری می‌نمود.

با توجه به اینکه شماری از اشعار میهن دوستانه فریدون مشیری در آن زمان برای نخستین بار در بخش تازه‌های این کتاب به چاپ رسیده بود، نام یکی از اشعار جاودانهٔ او «ریشه در خاک» را به این بخش و این کتاب اختصاص دادیم.

با وجود مجموعه‌هایی که در طی این سال‌ها از او به چاپ رسیده است، تا حدامکان کوشیده‌ایم که این اشعار از مجموعه‌های چاپ شده دیگر که خود برگزیده‌ای از کتاب‌های اولیه بوده‌اند، نباشد. به عبارت دیگر بخش افزوده در این گزینۀ برگزیده اشعاری است که در گزینۀ دیگری نیامده است.

بابک مشیری

مرداد ۱۳۸۱

فهرست کتاب‌ها

ده شعر از کتاب تشنهٔ توفان

ده شعر از کتاب گناه دریا

ده شعر از کتاب ابر و کوچه

پانزده شعر از کتاب بهار را باور کن

بیست شعر از کتاب از خاموشی

پنج شعر از کتاب با پنج سخن‌سرا

دوازده شعر از کتاب مروارید مهر

دوازده شعر از کتاب آه، باران

دوازده شعر از کتاب از دیار آشتی

پانزده شعر از کتاب لحظه‌ها و احساس

پانزده شعر از کتاب آواز آن پرندهٔ غمگین

پانزده شعر از کتاب تا صبح تابناک اهورایی

بیست شعر با نام بخش «ریشه در خاک»